

Theodorus Wilhelmus (Theo) van den Bogaard

13 februari 1921 Den Bosch
17 september 1944 Eindhoven

Th.W.van den Bopgaard

geb.te 's Hertogenbosch 13 Febr.1921
'gefallen te Eindhoven 18 September 1944

De zielen der rechtvaardigen zijn in Gods hand. In de ogen der kortzichtige schenen zij te sterven. Hun heengaan werd aanzien als een ongeluk doch zij zijn in vrede. Hun hoop is de onsterfelijkheid. Als een bloem die des morgens bloeit en des avonds verwelkt is de mens. Bij eenieder, die hem kende was hij bemind om zijn blijmoedigheid en opgewektheid van karakter. Dierbare Ouders, Zusters en Zwager, ik was bereid om te sterven en in 't volle van mijn leven ben ik gevallen voor 't aardse vaderland om op te gaan naar 't hemels vaderland en mijn laatste zucht was voor U. Veel hebt Gij voor mij gedaan, de goede God vergelde het U. Ik zal U beminnen in den Hemel gelijk ik U op aarde heb liefgehad, en eenmaal zullen wij elkander wederzien aan de voeten van Jezus en Maria. God heeft mij tot zich genomen en ofschoon mijn plaats aan de huiselijke haard onbezet blijft, leef ik toch met Vader en Moeder en Zuster mee. Lieve Zusters en Zwager weest gij een steun voor Vader en Moeder, weest niet bedroefd gelijk zij die geen hoop meer hebben en buig U in ootmoed neer voor de raadsbesluiten Gods. Dierbare verloofde, een gebed dat is al wat ik van Uw liefde vraag. Familieleden en vrienden gij weet hoe ik altijd ben geweest vergeet mij niet in Uwe gebeden. Vaderlandse medestrijders bewaar mijn nagedachtenis in Uw vrome herinnering. Bid voor mij.

Mijn Jezus barmhartigheid.
Zoete Lieve Vrouw v. d. Bosch b. v. h.
Hij ruste in vrede.

Theo wordt op 13 februari 1921 geboren in Orthen in 's-Hertogenbosch en werkt als hoogspanningsmonteur. Tijdens de Duitse bezetting is hij actief in het verzet als lid van de Knokploeg Margriet. Het is een van de actiefste verzetsgroepen in Noord-Brabant die vooral in het noordoosten van de provincie verschillende overvallen, sabotageacties en liquidaties op zijn naam heeft staan. Het bekendste slachtoffer van de groep is de gehate politieagent Piet van Bussel, "de Kin", ook bekend als de "schrik van 's-Hertogenbosch".

Midden september 1944 is Theo in Eindhoven om de geallieerde opmars daar te steunen.

Een groep van 20 Duitsers was ingesloten op de Emmasingel, en kwam met de wapens in de aanslag, de Keizersgracht op, die er geheel verlaten bij lag. Maar de leegte op straat was bedrieglijk. Vanuit de Willemstraat, het zenuwcentrum van de P.A.N, en vanuit de telefooncentrale op de hoek Keizersgracht-Vrijstraat, die een uur eerder door de Partizanen was bezet, volgden loerende blikken de feldgrauwe figuren die langs de huizen slopen. Plots brak de hel los. Een Duitser had iemand met een geweer gezien op de eerste verdieping van het P.T.T.-kantoor en direct geschoten.

Daarop openden alle Duitsers het vuur. De 23-jarige Theo van den Boogaard uit Den Bosch, kreeg een kogel door zijn hoofd. Na Adri Luijkx was hij de 2e P.A.N-man die op bevrijdingsdag sneuvelde.

De opdracht aan de wacht in het Telefoonkantoor, was "Uitsluitend schieten, indien men het Telefoonkantoor wil binnendringen", ter verdediging hiervan. In de namiddag na de landing der Paratroepen omstreeks 3 uur kwam er bericht binnen op W. 26 (Willemstraat 26) "dat er een zeer grote groep Moffen over de Emmasingel in de richting van de Keizersgracht ging". Even daarna werd dit door een koerierster welke door de achtertuinen kwam, bevestigd. Onmiddellijk werd bevel gegeven, de straat te ontruimen van de vele daar voor het stafkwartier samengroepende burgers.

Alle P.A.N. leden kregen opdracht binnen te blijven, terwijl de post werd bevolen binnen het hek te blijven. Een en ander in verband met het feit dat al was dan de afstand groot, stellig verwacht kon worden dat bij een eventueel gevecht de kogels de op de Keizersgracht uitziende Willemstraat zouden invliegen. De wacht op het Telefoonkantoor, welke van het stafkwartier uit gemakkelijk voor een deel kon worden geobserveerd, werd gewaarschuwd: "Binnen blijven en je niet laten zien". Vanuit het zijhek van W. 26 werd door de D. Staf nauwlettend acht geslagen op de verschijnende moffen. En ja, reeds na enige ogenblikken verschenen de eerste sluipend langs de muren, tot het uiterste op hun hoede. De post voor het geweer, greep zijn, met zorg bewaarde en goed onderhouden Nederlandse karabijn, legde aan op een van de Moffen en een van de Stafleden stapte rustig naar deze van strijdlust gloeiende, doch in dit werk nog niet ervaren jongen en zei: "Nee, zo doen wij dat niet, als jij die Mof neerknalt, dat is gemakkelijk genoeg, maar het is een groot aantal, stellig komen ze dan hierheen als het ons te warm wordt, zouden we nog kunnen uitknijpen, maar de Moffenmethoden kennende kunt U ervan overtuigd zijn dat het minstens een tiental in de buurt wonende burgers het leven kost, die worden uit hun woning gehaald en voor de muur gezet. Alleen schieten wanneer we worden aangevallen, geen gevecht nu uitlokken in het centrum van de stad". Met spanning werd door een kijker het aansluipen der voorposten en de volgende meer samenlopende Moffen gevolgd. Het duurde ongeveer een tiental minuten voordat de hoofdmacht ter hoogte van het Telefoonkantoor was. Plots knalde een schot, onmiddellijk doken allen voor ons zichtbare Mofjes weg, een heidens kabaal van schoten volgde, nu allen sluipend vervolgden na enige tijd de Moffen hun weg. Dit kort naar hevig vuur had aan onze

gast uit 's-Hertogenbosch, Th. v.d. Boogaard, die zo spontaan wilde medewerken en daarom mede de wacht in het Telefoonkantoor had betrokken, het leven gekost.

Misleid door de stilte welke de Moffen in acht namen bij hun marcheren, had hij even door het raam de toestand willen opnemen, een der Moffen had hem daarbij opgemerkt waardoor dit vuurgevecht ontstond, hetwelk een einde aan zijn leven maakte.

Een andere versie is:

Theo is in september 1944 met de bevrijding van Eindhoven doodgeschoten. Terwijl hij de telefooncentrale van de PTT bewaakte en deze wilde redden wenkte hij vanuit een raam de Engelse militairen. Dit bleken echter Duitse militairen te zijn in Engels uniform. Ze schoten Theo vanaf de straat dood. Hij is met militaire eer in de kerk van Orthen op begraafplaats Orthen begraven. In de telefooncentrale is later een muurplaqueette onthuld voor zijn nagedachtenis. Later is zijn stoffelijk overschot opgegraven en overgeplaatst naar de Militaire Erebegraafplaats te Loenen.

De naam op deze gedenkplaat is niet juist (dubbel o)

Theodorus Wilhelmus van den Bogaard	13-02-1921	17-09-1944	23	Hoogspanningsmonteur / Lid verzet	1535139	DenBosch 2618
Theodorus Wilhelmus van den Bogaard	13-02-1921	17-09-1944	23	Hoogspanningsmonteur / Lid verzet	2370294	WAALRE 1089j

<https://www.online-begraafplaatsen.nl/zoeken.asp?command=zoekform>

Theo is in 1944 tijdelijk begraven op het Sint Catharinakerkhof in Eindhoven. Hij is in november 1944 herbegraven in 's-Hertogenbosch en weer later overgebracht naar het Ereveld Loenen.

Het Provinciaal Gedenkteken 'De Brabantse Soldaat' in Waalre is opgericht ter nagedachtenis aan alle Brabantse militairen en verzetsmensen die zijn omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Helaas wordt Theo daar ook Boogaard genoemd.

Heden vijftien December negentienhonderd vier en veertig is voor ons
ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente 's-Hertogenbosch ~~versehenen~~: ker ~~ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente 's-Hertogenbosch~~
~~die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat alhier op~~ kegel vijfde van het Burgerlijk Wetboek ~~oud ingeschieden~~ oud ingeschieden jaren, wonende alhier,
~~aan alhier, dezes jaars, ten Gemeente Eindhoven, uur~~ die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat alhier op
~~is overleden~~ is overleden aan gedachte Eindhoven, vijfde van het Burgerlijk Wetboek
~~aan den Bogaard Theodorus Wilhelmus, oud drie en twee-~~ aan den Bogaard Theodorus Wilhelmus, oud drie en twee-
~~tygen jaren, electoraleur geboren en woonende te 's-Hertogenbosch, van~~ tygen jaren, electoraleur geboren en woonende te 's-Hertogenbosch, van
~~Bergen, thans te Eindhoven, van~~ Bergen, thans te Eindhoven, van
Waarvan akte, welke is voorgelezen. De ambtenaar van den burgerlijken stand voornoemd,
H. B. B. B.

Theo is op 17 september om 20:00 uur overleden in Eindhoven.

STAATSBEDRIJF DER POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE
TELEFOONDISTRICT 's-HERTOGENBOSCH

AFDEELING EINDHOVEN
ADRES: KEIZERSGRACHT 1 — EINDHOVEN — TELEFOONNUMMER 5844

WEN GELIEVE BIJ HET ANTWOORD NAUWKEURIG HET KENMERK, DE DAGTEKENING EN HET ONDERWERP VAN DIT SCHRIJVEN TE VERMELDEN

AAN

de Heer J. Hermans,
Strijpsestraat 184,
EINDHOVEN.

UW KENMERK

UW BRIEF VAN

ONS KENMERK

EINDHOVEN

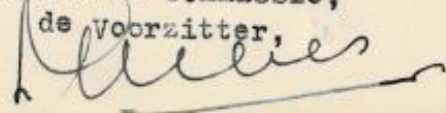
15 Sept. 1947

ONDERWERP: onthulling gedenksteen
oorlogsslachtoffer telefoongebouw
Eindhoven.

BIJLAGEN

1. Naar aanleiding van het onlangs gevoerde telefoongesprek met de Heer Adjunct Directeur der Technische Dienst J.F.C. de Jager, deel ik U mede, dat op Donderdag 18 September a.s. te 10.- u. in het telefoongebouw Keizersgracht 1 te Eindhoven een gedenksteen zal worden onthuld ter nagedachtenis van de op 18 Sept. 1944 tijdens de bescherming van het gebouw gesneuvelde Th.W.v.d. Bogaard, lid van de Partisanen-actie Nederland.
2. Aangezien U destijds wijlen v.d. Bogaard heeft gekend, nodig ik U hierbij uit bij de onthulling aanwezig te willen zijn.
3. De Heer Sjeffe Feijen uit Tegelen, commandant van de verzetsgroep Margriet zal namens het verzet een woord te zijner nagedachtenis spreken.

Namens de Commissie,
de Voorzitter,

MODEL TF 103 - L 557 - '47

Feijen had contact met Theo v.d. Bogaard in de verzetsgroep Margriet.
Hij zal "namens het verzet" spreken.
Daar moet de P.A.N. niets van hebben:

Eindhoven, 4 Maart 1946.

Aan den
Hoofdredacteur
van de "Zwerver"
Nic. Witsenstraat 21
Amsterdam.

Geachte Hoofdredacteur.

Benigen tijd geleden, werd ik door den heer Anton Vingerhoets, op grond van oud L.O. K.P. banden ^{verzoekt} gegevens van plaatselijken aard speciaal K.P. werk betreffend uit Eindhoven en omgeving op haar juistheid te toetsen, netwelk ik gaarne toezegde.

Juist daarom verwonderd het mij ten zeerste, in het blad de Zwerver van 2 Maart l.l. no: 9 in het mooie memoriamkruis de foto aan te treffen van Th.v.d. Bogaard.

Het is geenzins de bedoeling, en zou ook niet erg fijnvoelend zijn om over een dergelijk onderwerp openbare disputen te houden, doch indien dit zoo zonder meer in het gedenkboek geplaatst zou worden werpt het een absoluut verkeerd beeld op het geschiedkundig gebeuren.

Ter vaststelling van het juiste gebeuren en de juiste waardeering van dez jonge vaderlander, die ik ook in zijn laatste uren persoonlijk heb ontmoet, is het absoluut noodzakelijk den heer Steiken of Sjef de Groot, de vermoedelijke opstellers hiervan, mede te deelen, dat zij alvorens tot geschiedschrijving over te gaan zich met mij in verbinding te stellen.

Liefst mondeling, zoodat alle gegevens hieromtrent vastgelegd, en op haar juiste geschiedkundige waarde worden getoetst.

Immers, de opdracht die leidde tot het sneuvelen van Theo, werden gegeven door de P.A.N. te Eindhoven, hij is als P.A.N. lid gesneuveld en begraven, de eer aan hem.

Echter ook een juiste geschiedkundige vaststelling. Gaarne ontving ik van U bericht, hoe U hiermede gehandeld hebt.

Het Vaderlandsch Groet

Jacques.

J.H.A. Hermans
Strijpschestraat 184
Eindhoven

Eindhoven, 16 September 1947.

Aan de Commissie onthulling
Gedenksteen telefoongebouw
te Eindhoven.

Mijne Heeren.

Schijnbaar is na mijn telefoongesprek met de Heer de Jager inzake deze materie een misverstand gerezen.

Ik ontving Uw schrijven ddo gisteren, doch kan om het navolgende de daarin vervatte uitnodiging niet aanvaarden.

Zooals volgens Uw schrijven een en ander ten uitvoer word gebracht, werpt dit een geheel verkeerd licht op het gebeurde.

Immers het telefoonkaantoor te Eindhoven, evenals alle andere objecten in de omgeving, werden gedurende en voor de bevrijding bezet door de P.A.N., op initiatief van de P.A.N. en onder leiding van de P.A.N.

Den Heer Sjekke Fijen was hierbij in geen enkel opzicht betrokken, ook niet zijn verzetsgroep later genaamd Margriet.

Dat door toevallige omstandigheden Theo v.d. Bogaard, een contact van den Heer Fijen, sneuvelde, doet aan het feit dat de leiding bij de P.A.N. berustte niets af. Want voordien was het telefoongebouw reeds geruimen tijd bewaakt.

Het opschrift op Theo's gedenksteen bevestigt dit.

Niet het feit dat den Heer Fijen aanwezig is, is oorzaak dat deze uitnodiging niet word aanvaard, doch na een beraad van de Gedenkboek-commissie, de voormalige leiding van de P.A.N. achtten wij ons verplicht, dat U na Uw mooie geste, zich door de onthulling-niet ten aanzien van ons Gedenkboek niet blameert, door een verkeerde voorstelling te doen maken van het gebeurde.

Dit geschied wanneer U den Heer Fijen voor het verzet een woord laat doen, en niet voor zijn groep, waar Theo lid van was.

Indien U een uitnodiging zend als voormalige leiding van de P.A.N. zouden wij daar ook accoord mee kunnen gaan, doch slechts voor de geheele leiding.

Den Heer Fijen is slechts een kennis die met het feit als zoodanig niets uitstaande heeft.

Jammer dat door het niet juist begrijpen van mijn telefoongesprek en Uw daarop volgende uitnodiging dit misverstand heeft plaats gevonden, verblijf ik namens de

Gedenkboek-commissie

P.A.N.

"Zooals het Was.

De Heeren. Th. Dirks

1. eLt. Soc. D.

Jhr. F. Hying van Papendrecht

Th. Doove

Lt. Kol.

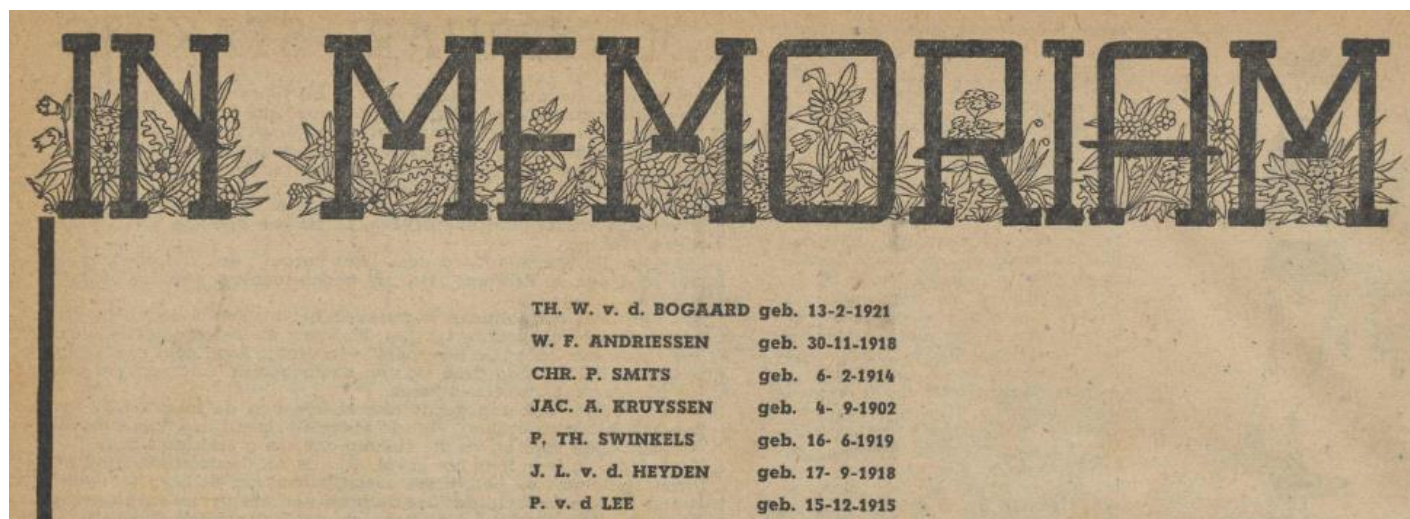
Jacques H. A. Hermans
Strijpschestraat 184
Eindhoven.

Ondergetekende bevestigt
hierby de goede ontvangst
van een door de heer
Hermans Stijpsent 184
te E. H. v. aan de Com-
missie, Federatie van
telefoonarbeiders te Brund-
hove, gericht schrijven

Amsterdam 16/9-8)
Kamers de Commis

A. J. D. v. Duersey

A. J. D. v. Duersey

Het is niet zonder reden, dat we deze zeven gesneuvelden van de K.P.-Margriet tegelijkertijd herdenken.

Zij staan ons voor de geest, deze kerels uit Brabant, alsof wij hen nog gisteren in ons midden zagen.

Voor al degenen, die leven in de omgeving, waar zij hun tehuis hadden, in de omgeving, waar zij gevallen zijn, voelen en weten zich nog onafscheidelijk verbonden met hen, die in de strijd tegen den overweldiger het leven moesten laten.

Daar in Brabant, in het ruige land bij de grote rivieren hebben zij gestaan, één van wil en één van ideaal, fel gekant tegen een overmachtigen vijand.

Hun gehele bezit, hun zaken, hun huisgezinnen riskerend, ieder moment van de dag en van de nacht.

Steeds op pad, komende van of gaande naar een of ander operatieterrein, waar den vijand afbreuk gedaan moest worden. Niet uit zucht naar avontuur, maar in alle eenvoud dienend, datgene waarvan zij innerlijk de juiste waarde hadden gepeild, op deze wijze bewust belijdend hun rotsvaste geloof in de rechtvaardigheid van de zaak waarvoor zij vochten.

Dat was de geest van hun verzet en daaruit wisten zij telkens weer de kracht te putten, die nodig was steeds maar weer datgene te doen wat gedaan moest worden met als inzet hun gehele persoonlijkheid, wagende telkens weer hun jonge leven.

*Vraag niet hoe lang men leeft, doch hoe,
Wat men presteert, wat men volbrengt,
Wat men bewust de mensheid schenkt,
't Tijdsbestek doet er niet toe.*

Van deze kerels, die als devies voerden „Trouw aan elkaar en aan het beginsel” weten wij nauwkeurig, niet alleen *hoe lang*, maar ook *hoe* ze geleefd hebben. Wat ze gepresteerd en volbracht hebben is niet nauwkeurig op te geven. Daar is het teveel voor. Het is zelfs niet bij benadering te zeggen aan hoeveel gevaarvolle operaties zij ieder voor zich of in K.P.-verband hebben deelgenomen. De opsomming daarvan is ook niet van belang en zou ook niet stroken met hun aard en manier van werken, n.l. in alle eenvoud, zonder erover te spreken. Maar onomstotelijk staat vast, dat zij, door hun voorbeeld, bewust geholpen hebben aan het Nederlandse volk de juiste weg te wijzen, met voorbijzien van alle eigenbelang en met wegcijfering van hun eigen persoonlijkheid. Het tijdsbestek is van geen belang. Voor ieder van hen was het te kort, maar dat veel te korte bestek is door hen uitgebuit op een manier, die ons wel eens doet denken: „Zouden zij er een vermoeden van gehad hebben, dat dit niet lang kon goed gaan?” En hebben zij misschien daarom een zo ongelofelijke activiteit ontplooid?

Wij weten het niet, maar wel weten we — en dat is onze troost — dat zij de goede strijd gestreden hebben, een strijd die meedogenloos was en die zij niet verloren, maar gewonnen hebben.

Hun Opperste Bevelhebber heeft hen waardig gekeurd een plaats in te nemen bij Zijn troon en hen in de gelegenheid gesteld de tinnen te aanschouwen van het werk, waarvoor zij hier op aarde de fundamenten hebben helpen leggen.

*„Over weinig zijt gij getrouw geweest,
Over veel zal ik U zetten!”*

TH. VAN BOGAARD

W.F. ANDRIESSEN

CR. P. SMITS

JAC. A. KRUIJSEN

P. TH. SWINKELS

ICO VAN DER MEULEN

PIET VAN DER LEE